

РЕЦЕНЗИЯ

**От проф. д-р Емил Панушев - член на научно жури,
за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов**

Рецензент: проф. д-р Емил Панушев

Автор на дисертационния труд: Даниел Емилов Николаев

Тема на дисертационния труд: УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКОВ
ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОРТФЕЙЛ В УСЛОВИЯТА НА БАЗЕЛ III

I. Общо представяне на дисертационния труд:

1. Обект на дисертационния труд са методите за управление на инвестиционният портфейл в кредитните институции – кредитен портфейл, инвестиции в ценни книжа и т.н., така и необходимите ликвидни резерви за функционирането на банката. Разработката отразява процесът на адаптиране дейността на банките д условията на регулаторната рамка Базел III.

2. Дисертационният труд е с обем от 174 страници, който може да се приеме за достатъчен предвид характера на изследването.

3. Разработката е организирана във въведение (увод), три глави, заключение, библиография и приложения. Структурата е балансирана и отговаря на изискванията на Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав.

4. Библиографският списък включва 101 източника, от които 32 са на български език и 69 на латиница (английски език), включително интернет страници. Използваната литература показва, че докторантът познава сравнително добре изследванията в България по разглежданите проблеми. Използваните чуждестранни източници са оригинални разработки на водещи финансови институции и са дали възможност на автора да подкрепи своите тези.

5. В дисертационния труд са включени като приложения таблици с резултати от изследвания на автора. Би било полезно таблиците да имат заглавие и източник, а за страните да се използват официалните имена.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. Проблемите на управлението на банковия инвестиционен портфейл са актуални тъй като третираят подходи за оценки, които позволяват успешното функциониране на финансовата система. Разширяването на регулаторната рамка на Европейския съюз като отговор на финансовата криза засили приложението на международните регулации, известни като Базел III, поради което разработката дава отговор за управленските подходи при управлението на инвестиционния портфейл на банките.

Обектът и предметът на дисертационния труд са формулирани коректно и на тази основа за представени изследователските хипотези на автора. За тяхното доказване е формулирана и целта на научното изследване, която не е необходимо да е двупосочна,

тъй като двете части следват последователно логиката на анализа и се допълват. На тази основа са формулирани и задачите, които оформят подхода на дисертацията и търсеното доказване на дефинираната цел.

2. Изследваните проблеми са намерили своя разработка в редица трудове на икономисти в страната и в чужбина, особено в анализи на международни финансови институции. Авторът е подбрал и систематизирал основни виждания и тези, които да са предпоставка за моделиране на подходи за управление. Приложени са утвърдени иконометрични методи за оценка и анализ, които докторантът е адаптирал към разглежданите проблеми.

3. Обемът на дисертационния труд е относително приемлив, предвид стегнатото изложение и избраният от автора подход при дефиниране на позициите си към отделни твърдения, оформянето на текста, както и включения илюстративен материал.

4. Изложението е допълнено 50 фигури и 14 таблици. При фигурите се срещат технически недостатъци – повторение на заглавия, понякога различни, донякъде цветово недобре оформени. В текста се говори за графики, а илюстративния материал е озаглавен фигури – част от него графики – 22, 23, 24, 25, 26, някои от фигурите са доста обемни като показатели и трудно четими. Таблиците са сравнително приемливи – таблица 3 е на английски, в някои случаи липсват източници, а таблиците в приложението нямат заглавие.

5. В стилистично отношение дисертацията е добре написана. Авторът е използвал коректно и издържано научния апарат. Изследването е подредено балансирано, стилът е ясен дори на места емоционален.

6. Изследването е осъществено на база официални статистически източници и статистика на международни банки, което придава достоверност на получените резултати. Приложените статистически и иконометрични методи са приложени коректно и дават значими резултати при формулиране на крайните изводи.

7. Докторантът е използвал оригинални теоретични и практико-приложни разработки, на които коректно се позовава, за да потвърди и аргументира своите тези.

8. Авторефератът е с обем от 36 страници. Той дава обобщена представа за основните цели, задачи и методи на изследването. Подробно са представени и илюстрирани резултатите и основните изводи от анализа. Включена е справка за научните приноси и списъка на публикациите по дисертационния труд. Статиите и научните доклади са в издания на СА „Д.А.Ценов“ и представят съществени части от дисертацията. По този начин тезите на Даниел Емилов Николаев са достойни на обществеността в България и чужбина.

Наред с това докторантът е представил декларация за оригиналност и достоверност, както и свои виждания за насоки на бъдещата изследователска работа. Някои от посочените насоки произтичат от логиката на изследването, но предвид нарастващия натиск за регулиране и надзор от органите на европейската регулаторна рамка те трудно могат да се осъществят.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

1. В дисертационния труд се разработват съществени аспекти на управлението на банковите инвестиции. Систематизирани са теоретични постижения и характеристики на дейността на банковите институции като докторантът дефинира

рисковия профил на банките. На тази основа са формулирани характерните особености на кредитния портфейл и подходите при осъществяването на инвестиции във финансови активи. По такъв начин дефинирането на подходите при оценка на възможностите за подобряване на качествените характеристики на инвестиционния портфейл на банките е основа за подбор на техники за неговото управление. Докторантът критично е представил постиженията в научната литература и определил аргументирано насоките на доказване на своите тези.

Съществен научно приложен принос е разработеният от автора оптимизационен модел за управление на банков инвестиционен портфейл. Използват се стойността на риска и метод за оценка на стойността на капитала, която се допълват от оценки на франчизната стойност на банките. Изграденият модел дава възможност за тестване на основните елементи на банковия инвестиционен портфейл и формулиране на оценки за вземането на управленски решения.

Съществен аспект в изследването на Даниел Емилов Николаев е обобщената оценка на промените в банковия инвестиционен портфейл в ЕС, като са отразени промени в резултат на въвеждането на новата регулаторна рамка. Формулирани са оценки за измененията на степента на риск в капитала на банките, съпоставено с тяхната финансова стабилност.

Важно място в разработката е отделено на оценките за българската банкова система след въвеждането на международните регулации Базел III. Авторът е представил оценки и изводи за структурата на банковата система и негативни явления в нейното функциониране. Представени са основните банки и са осъществени симулации на банков инвестиционен портфейл като са направени изводи за състоянието на банковата система в избраните от автора периоди.

Постиганията на автора са обобщени в заключение, в което той представя как резултатите от изследването потвърждават заложените хипотези.

2. Предвид актуалните аспекти на функционирането и надзора на банковата система, оценките на докторанта се присъединяват към дискусиите за ролята на надзора при динамиката на банковите операции. Би могло да се приеме, че по нататъшното представяне на тези виждания на международни форуми ще позволят на автора да апробира допълнително своите тези.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Към дисертационния труд могат да се отправят и критични бележки, които могат да се приемат и като насоки за бъдеща работа.

На първо място, авторът би могъл за обогати теста с допълнително разработване на въпросите на съотношението между надзора, който се засилва с цел предпазване от бъдещи финансови кризи и промяната в управлението на банковите инвестиции от гледна точка на тяхната доходност. Тук би могло да се развие и ролята на Европейските надзорни органи и въвеждането на банковия съюз. Това е важно за България предвид натиска за присъединяването към него.

На второ място, при анализа на структурното състояние на банковата система в България би могло да се определят трите групи банки, за да се даде отговор за кои е приложим предлаганият от автора модел за оценка и управление.

На трето място, категорията банков инвестиционен портфейл на ЕС е доста висока степен на обобщение и може да се декомпозира или да се подберат определени категории банкови институции. Авторът оценява група банки за които не е ясен критерият на подбор – може би наличието на данни, или размер на основния капитал.

Представените критични бележки не намаляват размера и значимостта на изведените приноси на автора.

V. Обобщено заключение и становище.

Представеният дисертационен труд е посветен на важни аспекти от функционирането на банките – управлението на инвестиционен портфейл. Разработката е осъществена на база разбирането на функционалните характеристики и рисковете в инвестиционната дейност на банките. Предложеният иконометричен модел е подходящ за оценка на въздействието на външната среда и е актуален в условията на приложение на международни регулации. Изводите от проведените тестове допълват методите на анализ на банковата система в България и предизвикателствата от въвеждането на регулаторната рамка на ЕС.

Дисертационният труд на Даниел Емилов Николаев „УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКОВ ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОРТФЕЙЛ В УСЛОВИЯТА НА БАЗЕЛ III“ съдържа необходимите научни и научно-приложни приноси, съобразно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, правилника за неговото прилагане и нормативните документи на СА „Д.А.Ценов“, поради което предлагам на Уважаемото научно жури да присъди на Даниел Емилов Николаев образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Дата: 20.05.2019 г.

Рецензент:

(проф. д-р Емил Панушев)